

”Teesini on, että kristinusko totta viekөөn pyörittää meistä jokaista tavalla tai toisella”, sanoo Telakan Kristus -näytelmän ohjaaja Juha Hurme. Itsestään Hurme ei ole löytänyt itsestään kristittyä mutta ei materialistikaan.

Mika Silvennoisen Jeesus ja epäilevän Tuomaan Ville Härkönen laativat materialismikriittisiä manifesteja.

”Halusimme tai emme, kristinusko pyörittää meitä kaikkia”

Jeesus – opiskelijoiden ystävä?

Teatteri Telakan näyttämöllä säihisee synergia, kun Jeesus ja opetuslapset väsäävät puheita tiimityönä. Workshopin itsevaltainen johtaja Jeesus piiskaa höhröryhmäänsä keksimään toinen toistanaan nasevampia onelinereita. Näinköhän mahtoivat evankeliumit syntyä? Näytelmässä nimeltä *Telakan Kristus Jeesuksen* suuhun on pistetty jopa Karl Marxin ajatuksia tuotantovälineistä ja aineellisesta eriarvoisuudesta.

”Samaa juutalaista filosofiaa ne ovat, Jeesus ja Marx”, kuitaa näytelmän ohjaaja, Telakan johtaja Juha Hurme. *Telakan Kristus* on Hurmeen käsikirjoittaman ja ohjaaman *Saunatrilogian* toinen osa, jota esitetään 23.2 asti. Ensimmäinen osa *Kalmasauna* ruoti sota-aajan vaiettuja kohtaloita. Kolmas on nimetty *Selkäsaunaksi*. Sen ensi-ilta koittaa reilun vuoden kuluttua. ”Vanhana kommunistina olen niin vihähtynyt dialektiikkaan, et-

tä *Selkäsauna* muodostaa synteesin kahdesta sitä edeltävästä näytelmästä”, Hurme virtuillee. Hurme tahtoo olla näytelmätrilogioiden ystävä. *Terratrilogia* tehtiin Ylioppilasteaterille, kun Hurme toimi teatterin taiteellisena johtajana 1995–1997. Myös Tikkurilan teatterin *Autotrilogia* on jo edennyt toiseen osaan. Hurmeen trilogioiden osat ovat kuitenkin itsenäisiä, eivät jatkokertomuksia toisilleen. ”Kyse on lähinnä nimeämisestä

ja rajaamisesta. Käydään saman ongelmanvyyhdin kimppuun kolmelta eri suunnalta”, Hurme luonnehtii.

Ei riennausta eikä hurmiota

Telakan Kristus tarkastelee humoristisesti kristinuskoon tavalla tai toisella liittyviä teemoja. Yhtäältä esitellään Jeesuksen materialistimien tuomitsevia puheita, toisaal-

ta Herodesta ja tämän hahmon päälähteenä toiminutta Friedrich Nietzscheä.

”Teesini on, että kristinusko totta viekөөn pyörittää meistä jokaista tavalla tai toisella”, Hurme sanoo.

Ohjaajan lapsuudenkoti oli voimakkaan kristillinen. Hurme ei ole löytänyt itsestään kristittyä mutta ei materialistikaan. Myös parikymmenhengen tekijäryhmän suhde aiheeseen vaihtelee, minkä katsoja huomaa lyhyistä,

omaelämäkerrallisista monologeista.

Yksi monologeista tosin ei perustu tositapahtumiin. Roisi tarina sädekehää muistuttavasta kuspilivestä on Hurmeen oma tuotos.

Telakan Kristus onnistuu olemaan riennaamatta aihettaan, mutta uskonnollista hurmiotakaan on turha hakea. Aihe on niin vakava ja monin tavoin ladattu, että Hurme päätti tehdä näytelmästä komediallisen.

”Piti tappaa se kaikki pateettisuus”, Hurme sanoo.

Tehdessään näytelmää Hurme kuvitteli katsomoon sekä ateistin että hartaan uskovaisen.

”Uskon, että molemmat pitäisivät näytelmästä.”

Herodes – keskikäinen liikemies

Ikä nousee yhdeksi näytelmän maailmankatsomusta luotaavista

teemoista. **Petri Mäkikään** esittämä Herodes tekee julmaa pilkkaa Jeesuksen nuoruuden idealisista: ”Jeesus sä kuolit liian varhain.”

Mika Silvennoisen Jeesus ei keskenkasvuissa yksisilmäisyydessään vielä ymmärrä hedonistista elämäntapaa, jossa otetaan mitä halutaan ja säälimoraali on vähintäänkin epäilyttävää.

Näytelmän Herodes edustaa maailman johtavaa pahista, 40–50-vuotiasta valkoista miestä, jolla on runsaasti valtaa ja omaisuutta.

Kuvaus itse sankarista on kaukana jumalallisesta: Jeesus on ihmisen poika. Ensimmäisen näytöksen Jeesus on koomien kohelija, toisessa näytöksessä lähestytään jo ylevää sijaiskärsijää.

Tällä kertaa Jeesus julistaa autuiksi myös lapset, opiskelijat, työttömät ja huorat. Ohjaajan mielestä rinnastukset ovat täysin perusteltuja.

”Jeesuksen hahmoon liittyy valtava sosiaalinen reformi. Tuossa on lyhyt lista yhteiskunnan heit-topusseista, ja nykyään lapsistakin tehdään huoria.”

Telakan Kristus kritisoii maailman menoa aika ärhäkkäästi. Hurme tekee kaiken aikaa töitä laitos-teattereille, mutta epäilee, ettei *Kristuksen* kaltainen tuotanto menisi sillä kentällä läpi.

”Se ei läpäisisi mitään sensuuria. Näyttelijät eivät suostuisi sitä tekemään, johto tyrmäisi ja suuri yleisö lynkkaisi. Telakalla ennuste on parempi.”

Jäljestä näkee ja puheesta kuulee, että Hurmeen keskeiset oppi-
sit ovat Bertolt Brecht ja **Jouko Turikka**. Hänen mielestään yhteiskuntakriittikki ei silti ole teatterin ilmaisen itseisarvo.

”Ei teatterilla ole sellaista tehtävää, että sen pitäisi olla yhteiskuntakriittistä. Teatteri on aikansa peili, ja jos ihmisillä on farssinnalkä, se pitää tyydyttää.”

LOTTA TUOHINO

Suurpedot ja länsimainen käsitys niistä

**Petokuvan raadollisuus. Juha Suonpää. Vastapaino ja Taide-
ollinen korkeakoulu. 2002.**
Suomalaisilla on ambivalentti suhtautuminen suurpetoihin. Suojelun tarve tunnustetaan yleisellä tasolla, mutta alueilla, joissa esimerkiksi poronhoidolla on suuri taloudellinen merkitys, suurpedot nähdään lähinnä uhkakaksi elinkeinolle.

Käsitystämme pedoista ohjaa länsieurooppalaisittain lähenevä suhde luontoon, onhan Suomi alueen viimeksi kaupungistuneita valtioita. Maaseutu ja kaupunki toimivat toistensa vastapoleina: luonnosta ja sen suojelusta ollaan eniten kiinnostuneita siellä, missä sitä ei enää ole.
Maaseudulla suojelu koskettaa

usein kipeästi taloudellisiin arvoihin, eikä se saa vastaavaa ymmärrystä osakseen. Yleisesti luonto- ja erityisesti petokuvan muodostajana – etenkin kaupunkilaisille – toimii media keskeisinä tekijöinä luontoa käsittelevät ohjelmat, jutut ja valokuvat. Suonpään teos käsittelee petoja kuvan näkökulmasta: sen mentaa-

lisen kuvan, joka meillä pedoista on, ja sen konkreettisen kuvan, jonka näemme esimerkiksi lehdistä. Ne luovat toisensa, vaikutavat toisiinsa, muuttavat kuvaamme siitä ja tekevät petosuhteemme tunnistettavaksi ja käsiteltäväksi. Erityistä painoa teoksessa saa petokuvan, kuvaajan ja kuluttajan välinen suhde. Se ei ole yksinker-

tainen – minä kuvaan jota sinä katsot – suhde – vaan toimintoja, joita Suonpää pyrkii jäsentämään ymmärrettäväksi kokonaisuuksiksi, ja tuomaan esiin merkitykset, jotka monimutkaisessa taloudellises-ideologisessa suhteessa pedon, kuvaajan ja kuluttajan välillä vallitsevat. Petokuvan suodattajana toimii kuvaaja, joka operoi kaksilla

markkinoilla: hänen on mietittävä luontokuvan suhdetta todellisuuteen, toisaalta yritettävä pitää yllä taloudellista kykyään toimia luontokuvaajana. Luontosuhteen aitoudesta tulee ongelmallinen jo siinä vaiheessa, kun kuvaaja raahaa satojen kilojen painoista haaska tietojen taipaleiden taakse. Onko esimerkiksi karhusta

haaskan avulla saatu kuva yhtä aito luontokuva kuin se, joka saadaan ilman sitä? Sen käyttö manipuloi luontoa, mutta ilman manipulointia luontokuvaajana toimiminen on harvoin taloudellisesti mahdollista. Luontokuvan aitous onkin taitoa jättää kertomatta, rajata pois ihmisen kädenjälki, sanalla sanoen kuvaajan kyky hujjata katso-

jaa. Tämänkin aitouden kyseenalaistaa digitaalitekniikan käyttöönnotto, joka mahdollistaa kuvan manipuloinnin helposti ja huomattomasti. Viimeistään tänään voidaan aidosti todeta, että yksi valokuva vaihtelee enemmän kuin tuhat sanaa. **JARMO KETTUNEN**

kauniit levyt

ORAS TYNKKYEN

Koneklassikoista röyhtäilyyn

Kotimaisen avantgarden ja elektronisen musiikin juurille on viime aikoina tehty ahkerasti löytöretkiä. Love Recordsin kokoelma *Arktinen hysteria* tarjoaa läpileikkauksen ajan antiin – hyvässä ja pahassa.

Levyitä löytyy mainioita klassikoita kuten Sähkökartetin laittamattomasti nimetty *Kaukana väijyy ystäviä* ja Kekkositään tunnettu **J.O. Mallanderin** *1962*. Myös konemusiikin esi-isien elektroniset teokset tekevät yhä vaikutuksen.

Toisaalta monista kappaleista tekee mieli todeta ilkeästi, että epäsovinnaisuuden nimissä on 60-luvulla voinut tehdä melkein mitä tahansa – myös täyttä

jöötiä. Epäpireinen kiekuminen tolkkurajoitteisella säestyksellä vaikuttaa nykyään lähinnä typerältä.

Eri esittäjiä: *Arktinen hysteria*, Love Records.

Laulurastas ei hiljene helpolla

Minua ainakin kiinnostaa tietää, miksi joskus päähän juutuu soimaan **Tommi Lantisen** sietämätön renkutus – ja toisaan taas esimerkiksi Laulurastaan *Aika Hiljasta*.

Laulurastan salaisuus taitaa olla kotikutoisen dubin hypnoottisuudessa. Kun torvet, basso, solisti **Matti Pihlin** laulu ja muut elementit ovat kulkeneet miksauspyödyän efektiivyllyläpi, kaiukas sekoitus tarttuu kuin takiaimen.

Laulurastas toimii muun dubin tapaan parhaiten liveinä. Bändin ensimmäinen kuulemani keikka Hallilan yhteisälössä tosin oli vähällä keskeytyä me-

lusta häiriintyneiden naapurien takia. ”Hiljasta, no aika hiljasta.”

Laulurastas: *Aika Hiljasta/Loptun*. Rikos Records.

Pienet asiat pelastavat päivän

Vaasalainen Vapaapudotus syöpyi mieleen esikoislätn huikella biiseillä *Salaliitto* ja *TVTV-säätä*. Parivaljakon kolmas EP tarjoaa tällä kertaa tasaista kyytiä ilman etsauksia. *Tyly Maagisen* C64-henkinen retrokans on tosin aivan verraton.

VP:n vahvuus on lyriikoissa. Rasvaisen omakehujen sijaan tarjolla on lämpimiä tarinoita keikoista ja elämän pienistä ihimuuksista – sekä itsetutkiskelua ja pohdintaa artistin vastuusta.

Dunkkua tulee lähinnä toimitajille: ”jos ammattitaito on tota, tuun kohta telkkuan duuniin.”

VP:n ei todellakaan tarvitse hävetä isojen levy-yhtiöiden ar-

tistien rinnalla. Bändi luottaa silti sinnikkäästi omakustanteisiin säilyttääkseen vapautensa.

Vapaapudotus: *Teidän kaupunkiin*. Salaseura.

Moni levy päältä ruma

Huokaan mielessäni, kun syntymäpäivälahjapaketeista paljastuu **Kari Väkevä**n omakustannelevy *Tuning In*. Kannen ns. design lupaa 57 minuuttia silkkaa piinaa suoraan harrastelijamusiikon tietokoneen uumenista.

Ensivaikutelma kuitenkin peittää. Pastellisävjen, huonojen englanninkielisten bisien nimien ja ontuvan tyografiagan takaa paljastuu mielenkiintoinen levy.

Tuning In on kurinalaista minimalismia. Niukat kolahdukset ja sihahtukset istuvat ilmapuusa hiljaisuudessa. Musiikki synnyttää tilavaikutelman: äänet tuntuvat kumpuavan tehdashallin perukoilta.

Vaikka kannen alaotsikko kir-

kuukin *Computer Music*, levy kuulostaa enemmän teolliselta äänitaiteelta kuin koti-PC:n shareware-ohjelmilla loihditulta kliseekeitokselta.

Kari Väkevä: *Tuning In*. Omakustanne.

